

HVĚZDNÁ OBLOHA

Naši dávní předkové začali ve své fantazii spojovat výrazné skupiny hvězd s výjevy souvisejícími s jejich životem, pověstmi a se svou kulturou. Každá stará kultura na různých místech zeměkoule měla svá vysvětlení a svá přirovnání k jevům na obloze. Tvary a názvy skupin hvězd byly různé ve starém Egyptě, Číně, jiné měli Arabové nebo Májové.

Dnešní popis souhvězdí poskytuje jednoznačnou orientaci na celé obloze, zhruba se shodují s dávnými klasickými souhvězdími. Souhvězdí mají latinské mezinárodní názvy a značky. Jsou závazné pro všechny země.

Souhvězdí - seskupení hvězd zdánlivě blízko sebe, ve skutečnosti v obrovských vzdálenostech

Celá obloha je pomyslně rozdělena na 88 souhvězdí, jejich viditelnost je dána ročním obdobím, hodinou a místem.

V našich zeměpisných podmínkách:

- jarní souhvězdí
- letní souhvězdí
- podzimní souhvězdí
- zimní souhvězdí
- vždy viditelné (cirkumpolární) souhvězdí

JARNÍ SOUHVĚZDÍ

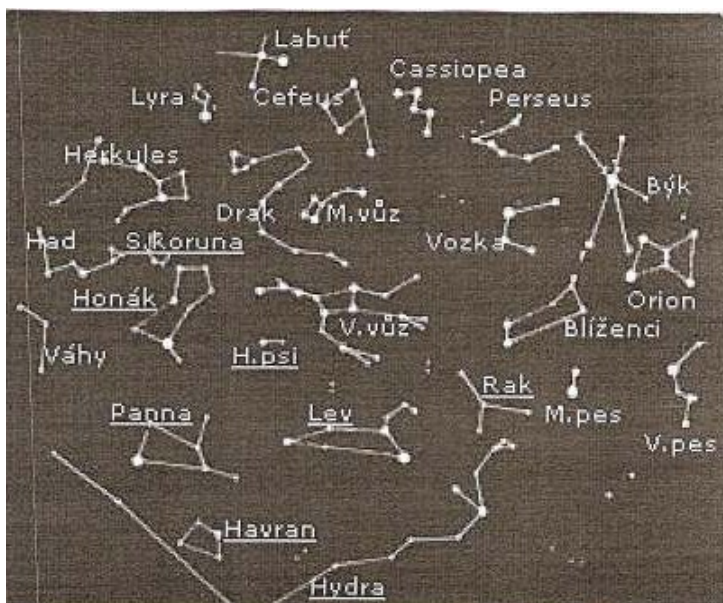
Orientace - podle 3 nejjasnějších hvězd, které tvoří tzv. jarní trojúhelník.

Jsou to hvězdy:

- **Regulus** (souhv. Lev, je to královská hvězda - leží na ekliptice a určuje dny slunovratu a rovnodennosti)
- **Spica** (souhv. Panna)
- **Arcturus** (souhv. Pastýř = Honák)

Další souhvězdí:

- Rak
- Severní koruna
- Honící psi
- Vlasy Bereniky
- Hydra
- Malý lev
- Kompas, Vývěva, Sextant, Havran, Pohár

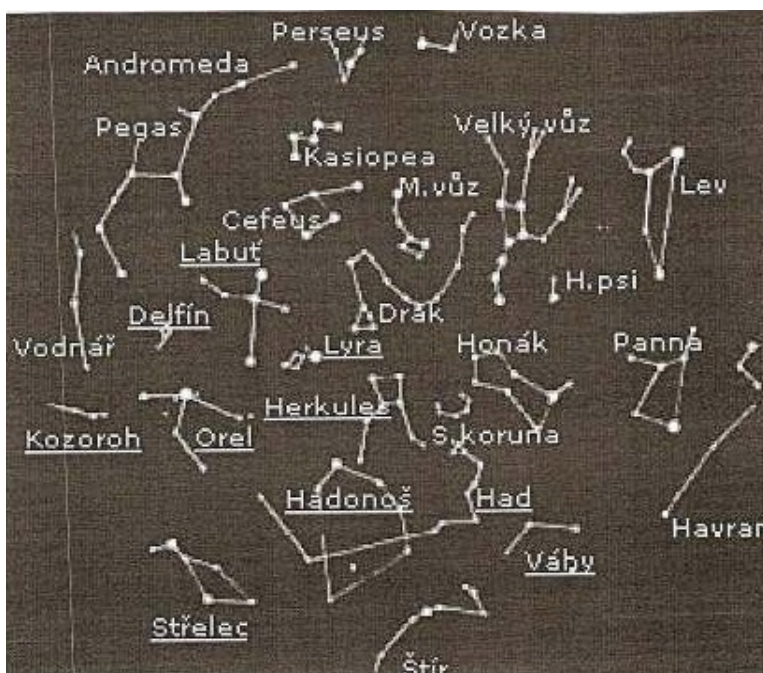

LETNÍ SOUHVĚZDÍ

Orientace - podle 3 nejjasnějších hvězd, které tvoří tzv. letní trojúhelník. Dobře je viditelný také typický čtyřúhelník z Herkula.

Jsou to hvězdy:

- **Deneb** (suhv. Labuť, je to veleobr se zářivostí 10.000krát větší než u našeho Slunce) V tomto souhvězdí je mnoho proměnných hvězd a 3 novy, dále pak Řasová mlhovina (pozůstatek po výbuchu supernovy).
- **Vega** (suhv. Lyra, jedna z nejjasnějších hvězd vzdálená asi 26 l.y., je cirkumpolární)
- **Altair** (suhv. Orel, je vzdálená asi 15 l.y.)

Další souhvězdí:

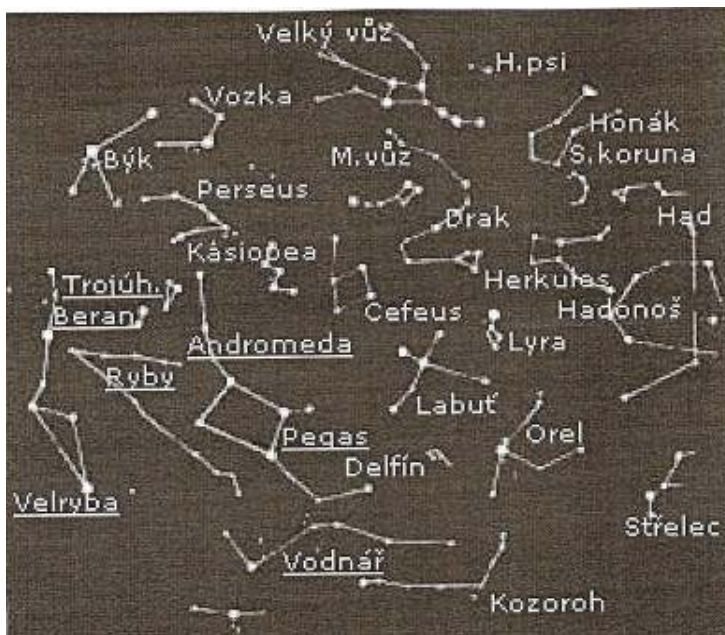
- Liška, Delfin, Šíp, Herkules, Váhy, Štír (část), Střelec, Kozoroh, Hadonoš, Had

PODZIMNÍ SOUHVĚZDÍ

Jsou zde málo výrazná souhvězdí, dominuje Pegas a Andromeda. V Andromedě se vyskytují velmi jasné mlhoviny, některé větší než naše Galaxie, také je v ní Velká galaxie.

Další souhvězdí:

- Vodnář
- Ryby
- Beran
- Velryba
- Jižní ryba
- Sochař
- Trojúhelník
- Ještěrka
- Koníček

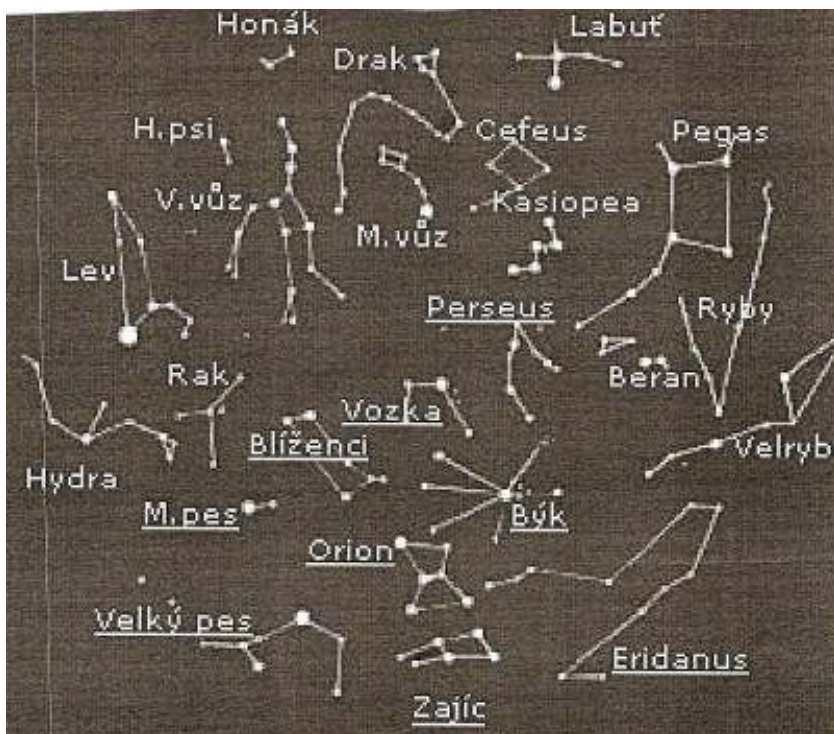
ZIMNÍ SOUHVĚZDÍ

Dominuje souhvězdí **Orion**, které bylo známé už 3000 let před Mezopotámií, a nazývali ho URU- ANNA (Světlo oblohy). Protažením spojnic hvězd se dá dostat k hlavním hvězdám většiny okolních souhvězdí.

Hlavní hvězda Betelgeuze (Rameno bojovníka) svítí 10.000krát jasněji než naše Slunce.

V blízkosti hvězdy Rigel (Noha) se nachází Velká mlhovina M42.

Z oblasti pasu často vylétávají meteory (kolem 20. října).

Další souhvězdí:

- Vozka - hlavní hvězda Capella (je cirkumpolární)
- Blíženci - hlavní hvězdy Castor a Pollux
- Býk hlavní hvězda Aldebaran, hvězdokupy Hyady a Plejády, Krabí mlhovina M1
- Malý pes - hlavní hvězda Procyon
- Velký pes - hlavní hvězda Sírius - nejjasnější hvězda oblohy, souhvězdím prochází Mléčná dráha, hvězdokupa M41

CIRKUMPOLÁRNÍ SOUHVĚZDÍ - VŽDY VIDITELNÁ

Patří sem:

- Velká medvědice jejíž součástí je Velký vůz, obsahuje Soví mlhovinu a spirální galaxie M81, M82, M101
- Malá medvědice jejíž součástí je Malý vůz s hlavní hvězdou Polárkou vzdálenou 431 l.y., která ukazuje na blízký severní zeměpisný pól
- Cefeus
- Drak s hlavní hvězdou Thuban, která dříve ukazovala na severní pól, dále odsud vylétají meteorické roje Quadrantidy a Drakonidy, je zde také planetární mlhovina Kočičí oko
- Kasiopaea
- Žirafa
- Rys
- Ještěrka